

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

**Національного університету
«Одеська юридична академія»,**

Олександр ДОШІАК

[Signature]

«23» травня 2024 р.

ВИСНОВОК

**Національного університету «Одеська юридична академія» щодо
дисертації Лук'янчук Ольги Вікторівни на тему «Правова
інтерпретація: загальнотеоретичне дослідження», поданої на
здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за
спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
02 грудня 2020 р., протокол № 3**

Витяг

**з протоколу засідання фахового семінару кафедри загальної теорії права
та держави Національного університету «Одеська юридична академія»
№ 14 від 22 травня 2024 року**

Присутні:

в.о. завідувача кафедри загальної теорії права та держави, д.ю.н., професор
Завальнюк В. В.;

професор кафедри загальної теорії права та держави, д.ю.н., професор
Дудченко В. В. – *науковий керівник*;

професор кафедри загальної теорії права та держави, д.ю.н., професор
Мельничук О. С.;

доцент кафедри загальної теорії права та держави, к. і. н., доцент Кормич А. І.;

доцент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н., доцент
Чувакова Г. М.;

доцент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н., доцент Кравченко С. П.;

доцент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н., доцент Антошина І. В.;

доцент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н., доцент Тіщенко Ю.В.;

доцент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н., доцент Личко В.С.;

доцент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н. Ковбасюк С. В.;

доцент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н. Кобко-Одарій В. С.;

асистент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н. Дудник Р. М.;

асистент кафедри загальної теорії права та держави, PhD Іванчук В.Є.;

асистент кафедри загальної теорії права та держави Сівак В.М.

старший лаборант кафедри загальної теорії права та держави Іванчук В. Є.;

лаборант кафедри загальної теорії права та держави Оношко А.

З присутніх 3 доктори юридичних наук, 9 кандидатів юридичних наук, 1 кандидат історичних наук та асистент кафедри – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Лук'янчук О.В. на тему «Правова інтерпретація: загальнотеоретичне дослідження», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо рекомендації до публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувачки ступеня вищої освіти доктора філософії Лук'янчук О.В. на тему «Правова інтерпретація: загальнотеоретичне дослідження», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Доповідачка обґрунтувала актуальність обраної теми, визначила мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризувала його об'єкт та предмет, виклала науково-практичну значимість роботи, надала відомості щодо апробації результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір теми дисертаційного дослідження, здобувачка зазначає, що в умовах розвитку постнеокласичної парадигми методології юриспруденції, актуальності набуває проблема розуміння правової

інтерпретації, яка виходить за рамки чітких правил і прийомів, а отже й саме поняття «правова інтерпретація» має не просто розкривати основні засади сутності цього явища, а й відповідати сучасній системі цінностей.

Вплив цифровізації та розвиток технологій вимагає нових підходів як до здійснення правової інтерпретації, так і до її розуміння в цілому. Поняття «інтерпретація права» часто використовують взаємозаміно з поняттям «правова інтерпретація», проте вони не є тотожними, хоча й пов'язані з розумінням та роз'ясненням правових приписів.

Окрім того, не має чіткого розуміння того, що представляють собою юридичні технології правової інтерпретації і яким чином, за допомогою застосування різних підходів та методів до її здійснення, можна досягнути більш ефективного захисту прав і свобод людини, а також забезпечити правову стабільність і розвиток демократичної держави. Враховуючи вище наведене варто зазначити, що загальнотеоретичні дослідження правової інтерпретації не проводилися. Все це обумовлює актуальність даної теми та свідчить як про її науковий характер, так і зв'язок із правозастосовною практикою.

Метою даного дослідження є формування сучасної загальнотеоретичної характеристики правової інтерпретації в контексті юридичної діяльності.

Задля досягнення зазначеної мети було вирішено наступні завдання:

1. Визначено, що методологічну основу при проведенні наукового пошуку склали: принципи історизму, об'єктивності та плюралізму; теоретико-методологічні підходи до вивчення правової інтерпретації такі як: міждисциплінарний, синергетичний, герменевтичний, антропологічний, аксіологічний та діяльнісний; а також комплекс загальних, загальнонаукових, міждисциплінарних та спеціально-юридичних методів.

2. Проаналізовано еволюцію наукових поглядів розуміння сутності поняття «інтерпретація права». Відтак, існуючий плюралізм думок і сформованих уявлень про історичний процес формування самого поняття інтерпретації права проявляє розбіжність вихідних дослідницьких позицій, кожна з яких конституюється на основі певної пізнавальної установки і віддає перевагу лише певній одній орієнтації дослідницького пошуку (наприклад, термінологічній визначеності поняття інтерпретації або права).

3. Встановлено особливості співвідношення інтерпретації права з юридичною герменевтикою. Герменевтична ідея пронизує інтерпретацію права і допомагає встановити справжнє значення правових приписів. Завдання герменевтики як науки — розробка загальних теорій чи концепцій розуміння інтерпретації, завдання інтерпретації права — розкрити сутність і

значення норм, що містяться у різних правових джерелах. Герменевтика, як метод інтерпретації права, допомагає розкрити сутність права в існуванні різних культур, правових системах, традиціях, тощо. Мистецтво інтерпретації права зосереджене, насамперед, на вмінні розуміти юридичну мову. Звідси випливає, що при інтерпретації правових приписів повинні бути дотримані правила, необхідні для розуміння правового акту. Ці правила розробляються юридичною герменевтикою.

4. Розкрито доктринальний та діяльнісний аспекти правової інтерпретації як феномену соціальної дійсності. Враховуючи те, що правова діяльність класифікується на юридичну діяльність та юридично значущу діяльність осіб, які володіють компетентною правосвідомістю, правова інтерпретація представлена як вид юридичної діяльності; інтерпретація права компетентними суб'єктами — як юридично значуща діяльність.

Уперше запропоновано поняття правової інтерпретації, під якою слід розуміти вид юридичної діяльності метою якої є з'ясування та роз'яснення змісту правових норм, що здійснюється виключно носіями наукової та професійної правосвідомості.

5. Визначено такі типи правової інтерпретації, як: персональна — така, що здійснюється в індивідуально-разовому порядку компетентним суб'єктом, у формі окремих процедур та юрисдикційна — така, що здійснюється на постійній основі, в межах спеціальних повноважень певного органу, в процесуальній формі.

Персональна правова інтерпретація вказує на індивідуальний підхід до використання юридичних процедур, тоді як юрисдикційна, визначає певний процес. Що важливо, процесуальна форма не виключає застосування окремих юридичних процедур. Правоінтерпретаційний процес, на відміну від процедурної форми, для ефективного функціонування вимагає наявності відповідних матеріально-технічних ресурсів, спеціальних повноважень, системи органів, тощо.

6. Охарактеризовано вплив теорій праворозуміння на формування правової інтерпретації. Теорії праворозуміння визначають підходи до інтерпретації правових норм, а отже мають вагоме значення для юридичної практики, створюючи основу для судових рішень, адвокатської роботи та законодавчих ініціатив. При цьому здійснюється також вплив на процес формування навичок, які слід використовувати для інтерпретації правових приписів та їх застосування до конкретних ситуацій.

Удосконалено підходи до вимог, яким мають відповідати суб'єкти здійснення правової інтерпретації, які діляться на основні (HardSkills) — наявність вищої юридичної освіти, знання законодавства та судової практики,

що відноситься до відповідної сфери права, аналітичні навички та додаткові (SoftSkills) — комунікаційні навички та креативне мислення.

7. Визначено сутність та межі правової інтерпретації в традиціях окремих правових систем. Спільною рисою є те, що інтерпретація здійснюється переважно на основі принципів. Саме орієнтуючись на ці вихідні засади правоінтерпретаційної діяльності у випадку незрозумілостей, неясностей, неточностей чи суперечностей стосовно правових приписів, останні повинні інтерпретуватися через призму принципів права або приводитися у відповідність до них. Аналізуючи межі правової інтерпретації в західній та східній правових традиціях, варто зазначити, що є специфічні особливості, які визначають особливості пізнання, розуміння та інтерпретації права. Проте, враховуючи те, що образ світу, що вступив у третє тисячоліття під впливом процесів глобалізації, інтеграції та цифровізації у сферах науки, політики, права та економіки, будь-які межі та кордони починають слабшати, що в деякій мірі приводить до зближення правових традицій і культур.

8. Розкрито юридичні технології правової інтерпретації, до яких слід відносити: технології пізнання природи правового акту, які складаються з герменевтичного, критичного, мовного та формально-логічного аналізів тексту; технології визначення валідності правового акту, що включають перевірку дійсності, чинності, дієвості та відповідності правового акту; технології визначення протиріччя між формою і змістом правового акту, що передбачають перевірку структури правового акту та порівняння загальних положень із конкретними нормами цього ж акту; технології роз'яснення акту, який підлягає інтерпретації, які конкретизуються в наступних процедурах: обґрунтування вибору способу інтерпретації, обґрунтування правової позиції, пошук та вибір аргументів та створення підсумкового акту.

Враховуючи тенденції діджиталізації в цій сфері, аргументується доцільність використання штучного інтелекту. Визначено, що штучний інтелект матиме значний вплив на здійснення правової інтерпретації в майбутньому, адже така технологія здатна підвищити ефективність роботи правників у цій галузі. Встановлено поняття тлумачення права штучним інтелектом, як діджиталізованого різновиду персонального буденного тлумачення, що відіграє важливу допоміжну роль у процесах здійснення правової інтерпретації.

9. З'ясовано вплив правової інтерпретації в забезпеченні наступності та послідовності законодавчої діяльності та встановлено, що законодавча інтерпретація представляє собою з'ясування та роз'яснення змісту законодавства задля зрозумілості та однозначності в тому, як той чи інший законодавчий акт має бути застосований у процесі його реалізації.

Інтерпретація, що здійснюється носіями наукової та професійної правосвідомості є основою для юридичного прогнозування, планування цілей і обсягу наступних законів з урахуванням сучасних викликів, що важливо для стабілізації правової системи.

Визначено, що орган законодавчої влади має звертати увагу на результати правової інтерпретації різних суб'єктів права, в тому числі й осіб приватно-правової сфери, з метою підвищення якості законів для суспільного блага. Окрім того, правова інтерпретація законодавства, що здійснюється носіями наукової та професійної правосвідомості має значний вплив як на законодавчу, так і правозастосовну діяльність, хоч і має неофіційний характер. Це пояснюється тим, що практична юридична та наукова інтерпретація законодавства, часто містить теорії, концепції та ідеї фахівців, що можуть бути досить корисними для практики офіційної законодавчої інтерпретації.

10. Охарактеризовано роль судів у здійсненні правової інтерпретації. Судова інтерпретація здійснюється з метою вирішення конкретної справи. Правова інтерпретація, що здійснюється суддею в процесі прийняття рішень відіграє ключову роль у розгляді справ. Відповідно вибір способу правової інтерпретації та технологія її здійснення впливає на її кінцевий результат, а отже на права і свободи людини і громадянина.

Своєчасна і якісна інтерпретація правових положень, є одним із основних напрямів забезпечення ефективності правового регулювання в державі. Правова інтерпретація дозволяє забезпечити консистентне, раціональне і передбачуване застосування законодавства і постає важливим елементом юридичної науки та практики.

Наукова новизна одержаних результатів обумовлена тим, що дана робота є першим монографічним загальнотеоретичним дослідженням правової інтерпретації і конкретизується в одержаних наукових результатах, які виносяться на захист, зокрема:

уперше

запропоновано поняття правової інтерпретації, під якою слід розуміти вид юридичної діяльності, метою якої є з'ясування та роз'яснення змісту правових норм, що здійснюється виключно носіями наукової та професійної правосвідомості;

визначено такі типи правової інтерпретації, як: персональна — така, що здійснюється в індивідуально-разовому порядку компетентним суб'єктом, у формі окремих процедур та юрисдикційна — така, що здійснюється на постійній основі, у межах спеціальних повноважень певного органу, у процесуальній формі;

встановлено поняття тлумачення права штучним інтелектом, як діджиталізованого різновиду персонального буденного тлумачення, що відіграє важливу допоміжну роль у процесах здійснення правової інтерпретації;

обґрунтовано, що до юридичних технологій правової інтерпретації слід відносити технології пізнання природи правового акту, технології визначення валідності правового акту, технології визначення протиріччя між формою і змістом правового акту, технології роз'яснення акту, який підлягає інтерпретації.

удосконалено

класичний методологічний інструментарій до здійснення правової інтерпретації. Відтак, пропонується використання штучного інтелекту, що може грати виключно допоміжну роль. Важливим є забезпечення належного рівня перевірки результатів його роботи людиною-професіоналом, адже тільки носій професійної та наукової правосвідомості здатен надати правову оцінку результатів роботи штучного інтелекту відповідно до завдань чи запитів, які ставились перед ним;

підходи до вимог, яким мають відповідати суб'єкти здійснення правової інтерпретації, які діляться на основні (HardSkills) — наявність вищої юридичної освіти, знання законодавства та судової практики, що відноситься до відповідної сфери права, аналітичні навички та додаткові (SoftSkills) — комунікаційні навички та креативне мислення;

підходи до визначення ролі конфлікту інтерпретацій у правовому регулюванні, які вказують на неоднозначність у формулюванні законодавчих положень, що стимулює орган законодавчої ініціативи до розгляду та внесення змін у правові акти, сприяє формуванню судової практики, яка здатна стати «основою» при вирішенні подібних справ у майбутньому, залучає увагу громадськості та експертів різних галузей, що сприяє обранню кращих і більш сучасних інтерпретаційних рішень.

набули подальшого розвитку

вихідні засади розуміння правової інтерпретації в процесі розвитку теорій праворозуміння, які визначають підходи до інтерпретації правових норм, а отже мають вагоме значення для юридичної практики, створюючи основу для судових рішень, адвокатської роботи та законодавчих ініціатив. При цьому здійснюється також вплив на процес формування навичок, які слід використовувати для інтерпретації правових приписів та їх застосування до конкретних ситуацій;

висновки щодо ролі судів у здійсненні правової інтерпретації в процесі розгляду справ, які відіграють ключову роль при прийнятті рішень.

Відповідно вибір способу правової інтерпретації та технології її здійснення впливає на її кінцевий результат, а отже на права і свободи людини і громадянина. Судова інтерпретація, яка ґрунтується на здоровому глузді, є одним із способів забезпечення панування правовідповідності та справедливості;

положення щодо правової інтерпретації в забезпеченні наступності та послідовності законодавчої діяльності, відтак з'ясування та роз'яснення змісту правових норм, що здійснюється носіями наукової та професійної правосвідомості уможливорює використання наявного правового фундаменту для юридичного прогнозування, планування цілей і обсягу наступних законів з врахуванням сучасних цінностей, що важливо для стабілізації правової системи.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані висновки дослідження можуть використовуватися в *науково-дослідній сфері* для подальшого поглиблення знань щодо сутності правової інтерпретації як різновиду юридичної діяльності; *правозастосуванні* — при інтерпретації правових актів, з урахуванням юридичних технологій здійснення правової інтерпретації; *навчальному процесі* — при проведенні занять із навчальних дисциплін: «Загальнотеоретична юриспруденція», «Порівняльне правознавство», «Методологія юриспруденції», а також у процесі підготовки навчальної та навчально-методичної літератури із зазначених дисциплін.

Апробація результатів дисертації. Основні положення результатів дисертаційного дослідження, винесені узагальнення і висновки, обговорено на засіданнях кафедри загальної теорії права та держави Національного університету «Одеська юридична академія» та оприлюднено на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, серед яких: «Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України)» (м. Одеса, 21 травня 2021 р.), «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)» (м. Одеса, 17 червня 2022 р.), «Розвиток сучасного права та держави в юридичній теорії та практиці» (м. Одеса, 25 листопада 2022 р.).

Публікації. Основні положення і висновки дисертації знайшли своє відображення в 3 статтях, опублікованих у наукових фахових періодичних

виданнях України з юридичних наук, а також у 3 тезах доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, поділених на 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків (1 додаток, що розміщено на 2 сторінках). Загальний обсяг дисертації становить 193 сторінок, із них основного тексту — 171 сторінок, список використаних джерел містить 195 найменувань, що розміщений на 20 сторінках.

По закінченню доповіді Лук'янчук О.В. присутніми поставлені такі запитання:

Доцент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н., доц. Чувакова Г. М. Дисертантка приділяє увагу дослідженню тлумачення права штучним інтелектом. Сьогодні доволі дискусійним є питання з приводу того, що технології з використання штучного інтелекту можуть замінити досить велику кількість фахівців різних галузей. Цікавою є думка авторки з приводу того, чи не загрожує така небезпека суб'єктам здійснення правової інтерпретації?

Лук'янчук О.В. Тлумачення права штучним інтелектом, як діджиталізованого різновиду персонального буденного тлумачення відіграє важливу допоміжну роль у процесах здійснення правової інтерпретації. Що важливо: необхідним є забезпечення належного рівня перевірки результатів його роботи людиною-професіоналом, адже правова інтерпретація є сферою діяльності носіїв професійної та наукової правосвідомості і тільки кваліфікований спеціаліст здатен надати правову оцінку результатів роботи штучного інтелекту відповідно до завдань чи запитів, які ставились перед ним. Тому можна зробити висновок, що машинний штучний інтелект не здатен замінити суб'єктів здійснення правової інтерпретації.

Доцент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н. Антошина І. В.: У своєму дослідженні авторка визначила підходи до вимог, яким мають відповідати суб'єкти здійснення правової інтерпретації, які діляться на основні та додаткові. Яким чином суб'єкти здійснення правової інтерпретації мають набувати та вдосконалювати відповідні навички, особливо, що стосується аналітичних, комунікаційних навичок та креативного мислення?

Лук'янчук О.В. Формування та вдосконалення необхідних правоінтерпретаційних навичок відбувається шляхом вивчення нормативно-

правової бази, судової практики, академічних досліджень, позитивного й негативного практичного досвіду, участі в дискусіях з правових питань, спілкування з досвідченими фахівцями та участь у судових процесах. Важливо вміти аналізувати текст закону, розуміти контекст, застосовувати прецеденти, критичне мислення, правила логіки для знаходження найбільш доцільних варіантів тлумачення в тій чи іншій правовій ситуації.

Доцент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н. Ковбасюк С.В.

1. У вашому дисертаційному дослідженні Ви акцентуєте на тому, що існують такі суміжні поняття як «правова інтерпретація» та «інтерпретації права». Тож виникає питання яким чином співвідносяться зазначені поняття і в чому полягає їх відмінність?

2. В дисертаційному дослідженні Ви досліджуєте такий особливий різновид інтерпретації права як приватно-правова інтерпретація. Яке значення має приватно-правова інтерпретація в правому регулюванні і хто є суб'єктом її здійснення?

Лук'янчук О.В. Варто зазначити, щодо першого питання, то ідея розуміння та пізнання права стоїть в основі цих та інших суміжних понять, яка завжди була однією з важливих і актуальних тем наукових пошуків. В даному дисертаційному дослідженні доведено, що правова інтерпретація є вужчою за змістом, ніж інтерпретація права. Важливу роль при цьому відіграє рівень відображення правової свідомості. Відповідно, суб'єктами інтерпретації права можуть бути будь-які особи, але юридичне значення їх роз'яснень буде неоднаковим. Інтерпретація права охоплює практичну, наукову, компетентну та навіть буденну інтерпретацію правових положень. Натомість, правова інтерпретація здійснюється виключно особами, які є носіями професійної та наукової правосвідомості. Іншими словами, така інтерпретація включає в себе тільки практичну та наукову інтерпретацію.

Приватно-правова інтерпретація містить теорії, концепції та ідеї фахівців, що можуть бути достатньо корисними для практики офіційної законодавчої інтерпретації. Особливо, що стосується правової інтерпретації здійсненої суб'єктом, який є носієм як наукової, так і професійної правосвідомості, прикладом, адвокат, який має науковий ступінь та окрім основної діяльності займається науковими дослідженнями.

Окрім того, приватна правова інтерпретація також може бути класифікована в залежності від суб'єкта:

- правова інтерпретація юристів-практиків — правники тлумачать закони та інші правові акти для підготовки юридичних документів, надання правових консультацій, тощо;
- правова інтерпретація юристів-науковців — тлумачать правові приписи з метою дослідження та навчання або ж надання наукових висновків.

Доцент кафедри загальної теорії права та держави, к.ю.н. Личко В.С. Серед юридичних технологій правової інтерпретації дисертантка виділяє технології пізнання природи правового акту, які складаються з герменевтичного, критичного, мовного та формально-логічного аналізів тексту. Окрім того, у роботі досліджується співвідношення інтерпретації права з юридичною герменевтикою, в цьому аспекті виникає питання, яким чином здійснюється процедура герменевтичного аналізу?

Лук'янчук О.В. Герменевтичний аналіз включає розуміння частини, а саме аналіз окремих структурних елементів правового акту (слова, фрази, речення) та розуміння цілого, оскільки після дослідження окремих частин суб'єкт здійснення правової інтерпретації намагається зрозуміти загальний зміст тексту всього правового акту. Далі суб'єкт може знову повернутися до окремих частин для більш точного, детального розуміння. Акцентуємо увагу на циклічності процесу, тобто зазначені вище кроки можуть повторюватися, доки інтерпретатор не досягне розуміння аналізованого ним тексту. Таку діяльність можна порівняти із застосуванням «Герменевтичного кола», кола цілого і частки, що дозволяє пізнати право в його цілісності. Юридична герменевтика допомагає підходити з креативністю до змісту правових текстів, а також знаходити вихід із складних юридичних справ.

Після відповідей на запитання виступив **науковий керівник** – професор кафедри загальної теорії права та держави, д.ю.н., професор **Дудченко Валентина Віталіївна**.

Науковий керівник зазначила, що в цілому дисертантці вдалося повністю виконати поставлені завдання дослідження завдяки використанню принципів теоретико-пізнавальної діяльності, дослідницьких підходів та методів, зокрема таких спеціальних юридичних методів як: діалектичний метод, формально-логічний, прогностичний метод, інформаційний метод, порівняльно-правовий метод, історико-правовий, метод юридичної герменевтики. З метою отримання достовірних і об'єктивних результатів

дослідження усі методи використовувалися у взаємозв'язку та взаємозалежності.

Дисертація має наукову новизну, оскільки в ній запропоновано поняття правової інтерпретації, під якою слід розуміти вид юридичної діяльності, метою якої є з'ясування та роз'яснення змісту правових норм, що здійснюється виключно носіями наукової та професійної правосвідомості; визначено типи правової інтерпретації, такі як персональна та юрисдикційна; встановлено поняття тлумачення права штучним інтелектом, як діджиталізованого різновиду персонального буденного тлумачення, що відіграє важливу допоміжну роль у процесах здійснення правової інтерпретації.

Лук'янчук О.В. повністю виконано індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план. У процесі роботи з підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи Лук'янчук О.В. проявила себе як наполеглива та здібна дослідниця. На належному рівні та своєчасно виконувала індивідуальний навчальний план, має високі оцінки.

Науковим керівником зазначено, що дисертація Лук'янчук О.В. «Правова інтерпретація: загальнотеоретичне дослідження», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право, є самостійним науковим дослідженням, яке відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендоване до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

У обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор юридичних наук, професор Мельничук О. С. якав ідмітила, що у анотації можна підкреслити вплив не тільки правової інтерпретації на правову систему, але й навпаки. Особливо з урахуванням підрозділу 2.3. щодо меж правової інтерпретації в традиціях окремих правових систем.

Внесла пропозицію у назву розділу 1 додати слово "еволюція" або "генеза", щоб відобразити у загальній назві розділу підрозділ 1.2. щодо еволюції поглядів...

Можна додати до мети слово - сучасної. Тоді вийде мета - Формування сучасної загальнотеоретичної характеристики правової інтерпретації.

В дисертації обрана постнекласична парадигма, але присутні принципи історизму та об'єктивності. Хоча, при цьому ж багато вказівок на використання саме принципу суб'єктивності. У "набули подальшого розвитку", наприклад, - мова йде про роль праворозуміння у інтерпретації, про роль судді при виборі способу правової інтерпретації і т.д. Робота взагалі просякнута скоріше використанням, як об'єктивного, так і суб'єктивного у

правовій інтерпретації. А ще цікавіше - можна було б додати принцип інтерсуб'єктивності, як суто постнекласичний. Вказала, що дисертаційне дослідження Лук'янчук О.В. виконано на високому методологічному рівні і може бути рекомендоване до захисту.

Кандидат юридичних наук, доцент Чувакова Г.М. Відзначила, що дисертантка дуже вдало розглянула питання проявів правової інтерпретації у різних правових системах. Це дозволило всебічно розглянути та оцінити обрану тему та її окремі питання.

У роботі дисертантка представила чітко побудовану методологію, а саме: виокремила та розкрила усі принципи, підходи, методи дослідження. Це дозволило дисертантці повністю розкрити усі поставлені цілі та завдання.

Робота має логічну структуру, питання теми розкриті глибоко та різностороннє, використано значне коло як наукових джерел, так і нормативно-правових актів.

Зазначила, що робота відповідає встановленим вимогам і може бути допущена до захисту.

Кандидат юридичних наук, доцент Ковбасюк С.В. Зазначив, що актуальність дисертаційного дослідження зумовлена тим, що інтерпретаційна діяльність є необхідною запорукою ефективності правового регулювання. Представлена робота є оригінальним дослідженням концепту правової інтерпретації та її ролі в юридичній діяльності. Однак як і в будь-якому дослідженні можна визначити певні дискусійні моменти.

В дисертаційному дослідженні автор визначає правову інтерпретацію як вид юридичної діяльності, метою якої є з'ясування та роз'яснення змісту правових норм, що здійснюється виключно носіями наукової та професійної правосвідомості. Відзначив, що це визначення є дуже близьким до традиційного визначення тлумачення права. Варто розширити це визначення на основі інкорпорації в нього технологій правової інтерпретації. Вид юридичної діяльності що полягає в пізнанні природи правового акту, визначенні його валідності та протиріччя між формою і змістом правового акту метою якої є з'ясування та роз'яснення змісту правових норм.

Також, варто скорегувати назву підрозділу 1.3 та викласти її наступним чином: Інтерпретація права в контексті герменевтичного підходу.

Зазначені дискусійні питання мають рекомендаційний характер і не впливають на позитивне враження від дисертаційного дослідження, яке може бути рекомендовано до захисту.

Кандидат юридичних наук, доцент Антошина І. В., яка зазначила, що представлене дисертаційне дослідження є актуальним, цікавим, ґрунтовним. Взагалі розуміння правової інтерпретації належить до проблематичних питань, а в свою чергу, якісна інтерпретація забезпечує ефективність правового регулювання та надає відповіді на виклики сьогодення. Сьогодні, ми спостерігаємо стрімкий розвиток інформаційних технологій, що без сумніву сприяє необхідності по новому подивитись на здійснення правової інтерпретації.

Дуже слухним в роботі є акцент, який робить дисертантка, на розмежування понять «правова інтерпретація» та «інтерпретація права».

Авторка повністю впоралась з поставленими завданнями та дійшла до поставленої мети.

Є певні зауваження рекомендаційного характеру. Авторка класифікує правову інтерпретацію на публічну та правову. Потім, пише по приватно-правову. Може, доцільним буде використання однакового категоріально-понятійного апарату.

Дисертаційне дослідження Лук'янчук О.В. відповідає вимогам до робіт такого роду і може бути рекомендовано до публічного захисту в разовій спеціалізованій вченої ради.

Асистент Іванчук В. Є. робота виконана на високому рівні, робота обґрунтована, поставлені завдання дозволили прийти до якісних висновків. Актуальність теми не викликає жодних сумнівів, має важливе значення для реалізації значної кількості правових реформ, спрямованих на вдосконалення правового регулювання. Зазначила, що дисертаційне дослідження Лук'янчук О.В. може бути рекомендоване до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

В.о. завідувача кафедри загальної теорії права та держави, доктора юридичних наук, професора Завальнюка В. В., який відзначив високий рівень представленого дослідження. Надав високу оцінку кількості та характеру досліджених в роботі питань, вдалість та значимість висновків, слушність пропозицій. Слід відзначити, що дисертантка вміло та коректно полемізує, а також належним чином обґрунтовує власні судження. Оригінальним в роботі видається розгляд авторкою юридичних технологій правової інтерпретації, що дійсно є новим напрямом в загальній теорії права. Належний рівень положень наукової новизни дисертації взагалі дозволяє стверджувати, що вони сформульовані коректно і аргументовано, їх кількість та рівень кваліфікації відповідають вимогам, що висуваються до такого роду робіт.

Зазначив, що приєднується до думки членів кафедри щодо позитивної оцінки дисертації і її рекомендації до захисту.

УХВАЛИЛИ:

Затвердити такий висновок щодо дисертації Лук'янчук О.В.

Узагальнюючи результати обговорення, дисертацію Лук'янчук О.В. «Правова інтерпретація: загальнотеоретичне дослідження» рекомендувати до захисту.

На основі результатів обговорення присутніх на засіданні вирішили запропонувати такий

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації Лук'янчук О.В. на тему «Правова інтерпретація: загальнотеоретичне дослідження», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Робота виконана на кафедрі загальної теорії права та держави Національного університету «Одеська юридична академія».

Тема дисертації схвалена та затверджена рішенням Вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 02 грудня 2020 року).

Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор Дудченко В.В.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Правова інтерпретація як юридична діяльність постає важливим елементом юридичної науки та практики. В умовах розвитку постнеокласичної парадигми методології юриспруденції, актуальності набуває проблема розуміння правової інтерпретації, яка виходить за рамки чітких правил і прийомів, а отже й саме поняття «правова інтерпретація» має не просто розкривати основні засади сутності цього явища, а й відповідати сучасній системі цінностей.

Проблема розуміння права завжди була однією з важливих і актуальних тем наукових пошуків. В умовах глобальних перетворень, безперервного діалогу та взаємовпливу правових систем, правова інтерпретація постає віддзеркаленням керівних засад та принципів правового регулювання суспільних відносин. Змістовна визначеність поняття «правова

інтерпретація» робить його досить репрезентативним в якості моделі концептуальних змін у правничій науці. Своєчасна і якісна інтерпретація правових положень, є одним із основних напрямів забезпечення ефективності правового регулювання в державі. Правова інтерпретація дозволяє забезпечити консистентне, раціональне і передбачуване застосування законодавства.

Правова інтерпретація, як юридична діяльність, є складним та багатогранним явищем у науці загальної теорії держави та права. Виникає безліч невирішених питань, що створює проблеми для правозастосовного процесу. Що представляє собою поняття «правова інтерпретація», чим відрізняється воно від інших понять, які стосуються розуміння права, а саме: «інтерпретація права», «тлумачення», тощо?

Окрім того, не має чіткого розуміння того, як працює правова інтерпретація і яким чином, за допомогою застосування різних підходів та методів до її здійснення, можна досягнути більш ефективного захисту прав і свобод людини, а також забезпечити правову стабільність і розвиток демократичної держави. Варто зазначити, що загальнотеоретичні дослідження правової інтерпретації не проводилися. Все це обумовлює **актуальність** даної теми та свідчить як про її науковий характер, так і зв'язок із правозастосовною практикою.

Підґрунтям для дослідження даного питання стали праці вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як: О. М. Балинської, А. М. Бернюкова, О. В. Білоуса, В. Бреннон, Х-Г. Гадамера, О. О. Гайдуліна, С. Геста, П. Гудріча, Р. Дворкіна, В. В. Дудченко, В. В. Завальнюка, А. В. Званчука, Є. П. Євграфової, Є. О. Зверєва, М. І. Козюбри, Б. В. Малишева, В. С. Маленти, Д. Г. Манька, М. П. Молибоги, Дж. Раза, П. М. Рабіновича, П. Рікера, Ю. М. Оборотова, М. В. Осіпчука, І. Саммута, П. М. Синицина, О. Ф. Скакун, М. Ф. Целуйка, С. В. Шевчука та ін.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано в рамках наукових досліджень Національного університету «Одеська юридична академія» у контексті теми: «Правове та соціальне життя України у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» на 2021–2025 р.р. (державний реєстраційний номер 0122U000266), а також у рамках плану науково-дослідницької роботи кафедри загальної теорії права та держави Національного університету «Одеська юридична академія» — «Право і держава ХХІ століття: генезис, сучасність, перспективи» на 2021–2025 р.р. і комплексної цільової теми «Правовий вимір цілісності та децентралізації української держави в умовах євроінтеграції».

Метою дисертаційної роботи є формування сучасної загальнотеоретичної характеристики правової інтерпретації в контексті юридичної діяльності.

Реалізація цієї мети вимагає постановки та вирішення наступних завдань:

визначити методологічні підходи, принципи та методи загальнотеоретичного дослідження правової інтерпретації;

проаналізувати еволюцію наукових поглядів розуміння сутності поняття «інтерпретація права»;

встановити особливості співвідношення інтерпретації права з юридичною герменевтикою;

розкрити доктринальний та діяльнісний аспекти правової інтерпретації як феномену соціальної дійсності;

охарактеризувати вплив теорій праворозуміння на формування правової інтерпретації;

визначити сутність та межі правової інтерпретації в традиціях окремих правових систем;

розкрити юридичні технології правової інтерпретації;

з'ясувати вплив правової інтерпретації в забезпеченні наступності та послідовності законодавчої діяльності: «законодавча інтерпретація»;

охарактеризувати роль судів у здійсненні правової інтерпретації: «судова інтерпретація».

Методи дослідження. У даному дослідженні використовувались принципи історизму, об'єктивності, інтерсуб'єктивності та плюралізму. Відтак, принцип історизму дозволив встановити сутність інтерпретації права за умови розгляду особливостей її виникнення, становлення та використання в конкретних історичних умовах; за допомогою принципу об'єктивності визначено, що інтерпретація правових норм повинна проводитися без впливу особистих поглядів, переконань або інших суб'єктивних факторів; принцип інтерсуб'єктивності дозволив висвітлити правову інтерпретацію як юридичну діяльність, яка характеризується взаємодією фахівців різних галузей (суб'єктів здійснення правової інтерпретації) що, в свою чергу, зумовлює вихід носіїв наукової та професійної правосвідомості за межі суб'єктивних поглядів; принцип плюралізму проявляється в різноманітті думок і сформованих уявлень вже при історичному процесі формування інтерпретаційного процесу та має важливе значення для формулювання авторського визначення правової інтерпретації.

Задля виконання поставлених завдань застосовувались міждисциплінарний, синергетичний, герменевтичний, антропологічний,

аксіологічний та діяльнісний підходи. Саме діяльнісний підхід постає провідним в аспекті розгляду праксеологічних граней правової інтерпретації. Діяльнісний підхід сприяє прогресивному розвитку правової системи в цілому, оскільки дозволяє враховувати суспільні зміни та потреби людей при здійсненні правової інтерпретації. Відповідно, це робить правове регулювання більш адаптованим та спрямованим на досягнення справедливого застосування законів у конкретних ситуаціях, особливо, що стосується судової інтерпретації.

Міждисциплінарний підхід має вагоме значення при розкритті правової інтерпретації, оскільки для розкриття предмету дослідження важливими є здобутки лінгвістики, юридичної креативістики, етики, філософії та ін. Синергетичний підхід дозволяє вважати правову інтерпретацію важливим елементом системи правового регулювання - складного, самоорганізованого правового явища. Це, у свою чергу, підкреслює роль та значимість правової інтерпретації в умовах збереження стабільності правопорядку. Герменевтичний підхід допомагає досягнути те, що право і його інтерпретація не є статичними, а завжди змінюються під впливом різноманітних чинників. Аксіологічний підхід дозволив розкрити сучасний комплекс цінностей, завдяки якому вбачається можливим визначити місце і роль правової інтерпретації в удосконаленні правового регулювання. Розгляд правової інтерпретації крізь призму антропологічного підходу акцентує увагу на людині центристському праворозумінні, де парадигма людини є центром права і критерієм соціально-правового регулювання.

Застосування зазначених підходів обумовило використання комплексу загальних, загальнонаукових, міждисциплінарних та спеціально-юридичних методів: діалектичний метод (дозволив виявити загальні зв'язки та закономірності, що виникають у процесі розвитку правової інтерпретації); формально-логічний метод (дозволив відмежувати інтерпретацію права від суміжних понять); аналіз і синтез (надали змогу розглянути типи та форми здійснення правової інтерпретації); використовуючи індуктивне та дедуктивне міркування, було сформульовано вступну частину та висновки щодо предмету дослідження; прогностичний метод (застосовувався для виявлення шляхів удосконалення правової інтерпретації та формулювання пропозицій щодо запозичення кращих здобутків інших держав у цьому напрямі); інформаційний метод (дозволив прийти до висновку, що інтерпретатор застосовує пізнавальний потенціал інформаційної діяльності, зокрема й розповсюдження інформації, і є свого роду комунікаційним посередником між джерелом інформації (правотворцем) та його споживачами (прикладом, суб'єктами правореалізаційної діяльності);

соціологічний (допомагає оцінити потребу та ефективність правової інтерпретації для тієї чи іншої сфери правового регулювання суспільних відносин), порівняльно-правовий метод (застосовувався при визначенні сутності та меж правової інтерпретації в традиціях окремих правових систем), історико-правовий метод (допоміг дослідити еволюцію наукових поглядів розуміння сутності поняття «інтерпретація права» та вплив теорій праворозуміння на формування правової інтерпретації); метод юридичної герменевтики (уможливлює врахування контексту інтерпретації, який може включати в себе культурні, історичні, соціальні та інші аспекти).

Нормативну основу дослідження становить чинне законодавство України, яке регламентує особливості роз'яснення правових норм. Емпіричну базу дослідження становлять рішення міжнародних та національних судів.

Наукова новизна одержаних результатів обумовлена тим, що ця робота є першим монографічним загальнотеоретичним дослідженням правової інтерпретації і конкретизується в одержаних наукових результатах, які виносяться на захист, зокрема:

уперше

запропоновано поняття правової інтерпретації, під якою слід розуміти вид юридичної діяльності, метою якої є з'ясування та роз'яснення змісту правових норм, що здійснюється виключно носіями наукової та професійної правосвідомості;

визначено такі типи правової інтерпретації, як: персональна — така, що здійснюється в індивідуально-разовому порядку компетентним суб'єктом, у формі окремих процедур та юрисдикційна — така, що здійснюється на постійній основі, у межах спеціальних повноважень певного органу, у процесуальній формі;

встановлено поняття тлумачення права штучним інтелектом, як діджиталізованого різновиду персонального буденного тлумачення, що відіграє важливу допоміжну роль у процесах здійснення правової інтерпретації;

обґрунтовано, що до юридичних технологій правової інтерпретації слід відносити технології пізнання природи правового акту, технології визначення валідності правового акту, технології визначення протиріччя між формою і змістом правового акту, технології роз'яснення акту, який підлягає інтерпретації.

удосконалено

класичний методологічний інструментарій до здійснення правової інтерпретації. Відтак, пропонується використання штучного інтелекту, що

може грати виключно допоміжну роль. Важливим є забезпечення належного рівня перевірки результатів його роботи людиною-професіоналом, адже тільки носій професійної та наукової правосвідомості здатен надати правову оцінку результатів роботи штучного інтелекту відповідно до завдань чи запитів, які ставились перед ним;

підходи до вимог, яким мають відповідати суб'єкти здійснення правової інтерпретації, які діляться на основні (HardSkills) — наявність вищої юридичної освіти, знання законодавства та судової практики, що відноситься до відповідної сфери права, аналітичні навички та додаткові (SoftSkills) — комунікаційні навички та креативне мислення;

підходи до визначення ролі конфлікту інтерпретацій у правовому регулюванні, які вказують на неоднозначність у формулюванні законодавчих положень, що стимулює орган законодавчої ініціативи до розгляду та внесення змін у правові акти, сприяє формуванню судової практики, яка здатна стати «основою» при вирішенні подібних справ у майбутньому, залучає увагу громадськості та експертів різних галузей, що сприяє обранню кращих і більш сучасних інтерпретаційних рішень.

набули подальшого розвитку

вихідні засади розуміння правової інтерпретації в процесі розвитку теорій праворозуміння, які визначають підходи до інтерпретації правових норм, а отже мають вагоме значення для юридичної практики, створюючи основу для судових рішень, адвокатської роботи та законодавчих ініціатив. При цьому здійснюється також вплив на процес формування навичок, які слід використовувати для інтерпретації правових приписів та їх застосування до конкретних ситуацій;

висновки щодо ролі судів у здійсненні правової інтерпретації в процесі розгляду справ, які відіграють ключову роль при прийнятті рішень. Відповідно вибір способу правової інтерпретації та технології її здійснення впливає на її кінцевий результат, а отже на права і свободи людини і громадянина. Судова інтерпретація, яка ґрунтується на здоровому глузді, є одним із способів забезпечення панування правовідповідності та справедливості;

положення щодо правової інтерпретації в забезпеченні наступності та послідовності законодавчої діяльності, відтак з'ясування та роз'яснення змісту правових норм, що здійснюється носіями наукової та професійної правосвідомості уможливорює використання наявного правового фундаменту для юридичного прогнозування, планування цілей і обсягу наступних законів з врахуванням сучасних цінностей, що важливо для стабілізації правової системи.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації теоретичні положення, висновки та рекомендації можуть бути використані в:

- науково-дослідній сфері для подальшого поглиблення знань щодо сутності правової інтерпретації як різновиду юридичної діяльності;
- правозастосуванні— при інтерпретації правових актів, з урахуванням юридичних технологій здійснення правової інтерпретації;
- навчальному процесі — при проведенні занять із навчальних дисциплін: «Загальнотеоретична юриспруденція», «Порівняльне правознавство», «Методологія юриспруденції», а також у процесі підготовки навчальної та навчально-методичної літератури із зазначених дисциплін.

Апробація результатів дослідження. Основні положення результатів дисертаційного дослідження, винесені узагальнення і висновки, обговорено на засіданнях кафедри загальної теорії права та держави Національного університету «Одеська юридична академія» та оприлюднено на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, серед яких: «Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України)» (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.), «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)» (м. Одеса, 17 червня 2022 р.), «Розвиток сучасного права та держави в юридичній теорії та практиці» (м. Одеса, 25 листопада 2022 р.).

Публікації. Основні положення і висновки дисертації знайшли своє відображення в 3 статтях, опублікованих у наукових фахових періодичних виданнях України з юридичних наук, а також у 3 тезах доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію матеріалів дисертації:

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Лук'янчук О. В. Місце та значення герменевтики в процесі інтерпретації права. *Юридичний бюлетень*. Вип. 18. 2021. С. 56–63.
2. Лук'янчук О. В. Загальнотеоретичний дискурс проблеми інтерпретації права. *Право і суспільство* № 5/2021. С. 81–86

3. Лук'янчук О. В. Методологічні властивості інтерпретації в процесі дослідження сучасного права та держави. *Держава та регіони, Серія: Право* № 1 (79) 2023. С. 17–20.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають наукові результати дисертації:

4. Лук'янчук О. В. Герменевтика права: еволюція наукових поглядів. *Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України)* : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 1. С. 93 – 96.

5. Лук'янчук О. В. Інтерпретація права: генеза та актуалізація. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)* : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 118–121.

6. Лук'янчук О. В. Герменевтика права в системі методології дослідження сучасних змін права та держави. *Розвиток сучасного права та держави в юридичній теорії та практиці* : матеріали всеукр. круглого столу онлайн присвяч. 25-річчю Національного Університету «Одеська юридична академія» та 175-річчю Одеської школи права (м. Одеса, 25 листоп. 2022 р.) / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.» ; каф-ра заг. теор. права та держави. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2022. С. 49–54.

Характеристика особистості здобувача.

З 1998-2001 рік навчалася на заочній формі навчання в Одеський національний юридичній академії та отримала кваліфікацію юрист, спеціальність правознавство

З 2003-го року 2004 рік навчалася в Одеський національний юридичній академії та отримала кваліфікацію магістр, спеціальність-державна служба.

З вересня 2005 року по листопад 2012 року суддя Білгород-Дністровського міськрайонного суду Одеської області.

З листопада 2012 року по вересень 2018 суддя ОААС

З жовтня 2018 року по теперішній час суддя 5ААС.

Особистий внесок дисертанта. Дисертаційна робота є власним авторським дослідженням, у якому наукові положення, висновки та

пропозиції обґрунтовано самостійно в результаті опрацювання значної кількості джерел монографічного, нормативно-правового, правозастосовного характеру, в тому числі судової практики та зарубіжного досвіду.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятому у науковій літературі й забезпечує легкість та доступність сприйняття наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

У результаті попередньої експертизи дисертації Лук'янчук О. В. та повноти основних результатів дослідження.

Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44(зі змінами).

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

Загальний висновок. Враховуючи викладене вважаємо, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Лук'янчук Ольги Вікторівни на тему «Правова інтерпретація: загальнотеоретичне дослідження», відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами) та рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Лук'янчук Ольги Вікторівни на тему «Правова інтерпретація: загальнотеоретичне дослідження», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Лук'янчук Ольги Вікторівни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати дисертацію Лук'янчук Ольги Вікторівни на тему «Правова інтерпретація: загальнотеоретичне дослідження» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді Національного університету «Одеська юридична академія» персональний склад разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення публічного захисту дисертації Лук'янчук Ольги Вікторівни на тему «Правова інтерпретація: загальнотеоретичне дослідження», зокрема:

1. Голова ради — Чанишева Галія Інсафівна, д.ю.н., професор, завідувачка кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія».

Рецензенти:

2. Цуркан-Сайфуліна Юлія Василівна, д.ю.н., професор, завідувачка кафедри теорії та історії держави і права, Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»;

3. Кобко-Одарій Вікторія Сергіївна, к.ю.н., доцент кафедри загальної теорії права та держави Національного університету «Одеська юридична академія».

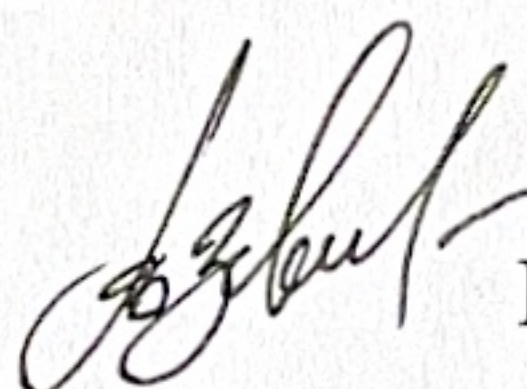
Офіційні опоненти:

4. Гусарєв Станіслав Дмитрович, д.ю.н., професор, перший проректор Національної академії внутрішніх справ;

5. Атаманова Наталя Віталіївна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 13; проти – немає; утримались – немає.

**Головуючий на засіданні,
доктор юридичних наук, професор,
в.о. завідувача кафедри загальної
теорії права та держави
Національного університету
«Одеська юридична академія»**

Володимир ЗАВАЛЬНЮК

**Секретар на засіданні
ст. лаборант кафедри загальної
теорії права та держави
Національного університету
«Одеська юридична академія»**

Віра ІВАНЧУК